

Muž, který nezapomíná na události před 60 lety

Bohumila Krčová

Už šedesát let nese v sobě Karel Janáček ze Sobíňova vzpomínku na krvavý konec války.

Staré zranění, které utrpěl jako šestnáctiletý chlapec 5. května 1945 v boji s přesilou SS, se čas od času ozývá.

PŘÍBĚHY Z KONCE VÁLKY

Na rozdíl od svého staršího bratra Josefa a velké většiny ostatních chlapců a mužů však přežil. Třicet jedna mrtvých zůstalo tehdy ležet v katastru vesnice.

„V sobotu 5. května je obsazen vojenský prostor na Bílku českými revolucionáři,“ vzpomíná Karel Janáček.

„Mám poprvé v životě v ruce pušku, jeden civilista mi radí jak nabít, jak zmáčknout, bratr činí totéž. Pak přijde rozkaz odjet do Ždírcce a odzbrojit tamní vojenskou posádku. Bude to určitě lehčí než obsadit muničák v Bílku, přesto nevojáci jet nemají. Ale mladé chlapce nikdo neudrží. Na zásah jedou tři auta. Do prvního se vceplalo čtyřicet chlapců

a mužů se čtyřmi kulomety a třiceti puškami.“ Jenže okupantská armáda je v pohybu. Míří v kolonách do amerického zajetí. Na železničním přejezdu stojí stráž partyzánů. „Zastavte, zastavte, u Ždírcce je transport Němců, varovali nás,“ pokračuje Janáček. „Ale řidič neposlechl a zastavil necelých 200 metrů před transportem.“

Velitel vozu, štábní kapitán Honický z Chotěboře, utekl. Parlamentáři se vydali vstříc transportu, ostatní se rozvinuli do palebného postavení v lukách a polích.

„V tom vidím na silnici, jak německý důstojník zvedá ruku – mávne jí – ještě vidím, jak skáče do příkopu. Emil Vepřovský a Tonda Kadlec se hroulí mrtví k zemi po prvních výstřelech, s nimi na asfaltovou silnici padá bílý šátek parlamentářů. Jirka Kafka se skokem zachraňuje v příkopě, Olda Joska střelí...“ Boj u Dočkalovy vody za železničním přejezdem netrval dlouho. Někteří ranění unikli, mezi nimi Karel Janáček s těžkým průstřelem boku, jiné zuřící esesáci utloukali pa-

Karel Janáček doma spolu se vzpomínkami na své blízké.

bami, ty, kteří se vzdali, zabili.

U některých mrtvých našli

doklady o tom, že jsou ze Sobíňova. Proto 8. května

přišla do vesnice jednotka,

kteřá měla následující den provést razii.

„Dodnes se mi nepodařilo

zjistit, kdo tenkrát, když uléhali, spustil křik – Ivan,

Ivan. Ať to byl někdo z na-

šich nebo z Němců, nás to zachránilo, protože vojáci jednoduše utekli. Následující den 9. května bylo krásně, nádherný bezoblačný den. Mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou přiletěla sovětská letadla, lidé mávali, ale najednou z nich začaly padat bomby.

Ve Ždírcce a v Krucemburku zahynulo spousta našich lidí. Němci, proti kterým byli letci posláni, zahynuli jen čtyři. Věděli, jak se proti náletům chránit, zakopávali se, utíkali do lesů. Pak je ještě dlouhé dny sbírali. Ždírcem nad Doubravou tenkrát prošlo na 70 tisíc zajatých Němců.“

Karel Janáček považuje dnes za své poslání péči o vzpomínku na padlé. Právě tak, jako snahu o zaznamenání vzpomínek těch, kteří bojovali a přežili.

Činí tak už od roku 1960. Jeden příběh navazoval na druhý, okruh kontaktů se rozšiřoval. Za léta své práce nasbíral tolik autentického svědectví o odboji na Chotěbořsku, že zaplnil na šedesát strojopisných tzv. kronik. Seriózní historik by tu našel poklad nesmírné ceny.

Kar honey z 1-1740 (Sobonka)
2000 1548